

Universiteit Utrecht

MARIA WAST DE HANDEN, JAN STOOT HET BEEN

EEN KWALITATIEF ONDERZOEK NAAR DE DISTRIBUTIE
VAN DEFINIETE BP DP'S IN HET NOORS EN NEDERLANDS

Hannah H. Aalbers – 4114728

Begeleider: J. Scholten MA

Tweede lezer: dr. J.M. van Koppen

Bachelorscriptie Nederlandse Taal & Cultuur – April 2017

Cursus: NE3VD11017 – 7,5 ECTS

Aantal woorden: 6031

ABSTRACT

Het is in het Nederlands niet mogelijk de bindingsrelatie tussen bezit en bezitter duidelijk te maken door middel van een definiëte *body part* (BP) DP. In andere talen, zoals het Frans en Noors, kan dit wel en er is aanleiding te vermoeden dat het in dialecten uit het oosten van Nederland ook kan. Rooryck en Vanden Wyngaerd (2011) stellen dat BP DP's die worden geïntroduceerd door een bezittelijk voornaamwoord zich hetzelfde gedragen als simpele reflexieven. Ik heb door middel van vragenlijsten een kwalitatief onderzoek gedaan naar de distributie van definiëte BP DP's in het Noors en Anloos om te kijken of deze op dezelfde manier worden geanalyseerd als de BP DP's met een bezittelijk voornaamwoord. Er is ook gekeken naar de distributie van simpele en complexe reflexieven, en naar bezittelijk voornaamwoorden uit het Noors. In het Noors bestaan namelijk twee soorten bezittelijk voornaamwoorden om aan te duiden of het bezit van het subject of van een ander persoon is.

Op basis van dit onderzoek is mijn conclusie dat de distributie van definiëte BP DP's afhankelijk is van de taal of het dialect waar het over gaat. Wanneer de taal of het dialect in staat is bindingsrelaties duidelijk te maken door middel van een definiëte BP DP, worden deze woordgroepen op dezelfde manier geanalyseerd als BP DP's met een bezittelijk voornaamwoord en simpele reflexieven. Dit sluit aan bij de theorie van Rooryck en Vanden Wyngaerd. Om met zekerheid te kunnen stellen hoe het Anloos definiëte BP DP's distribueert is meer onderzoek nodig aangezien de deelnemers wisselende antwoorden gaven. Ook onderzoek naar andere dialecten uit het oosten van Nederland kan bijdragen aan het uitbreiden van de theorie van Rooryck en Vanden Wyngaerd.

Ik dank in het bijzonder de volgende mensen:

Jolien Scholten – voor de begeleiding bij het schrijftraject,
Emily de Zwaan – voor haar hulp met alles rondom het Noors,
Ole Andreas Blikken – voor het vertalen van de vragenlijst,
Maaïke de Jager – voor het meedenken over de vormgeving.

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	4
1. Theoretisch kader	6
1.1 De Binding Theory	6
1.2 Oost-Nederlandse dialecten en het Noors	7
1.3 Theorie achter de vragenlijst	9
2. Methode.....	12
2.1 Categorieën van de zinnen.....	13
2.1.1 Zinnen met een definitief lidwoord met/zonder bodily harm verb	13
2.1.2 Zinnen met (on)intentionaliteit.....	13
2.1.3 Zinnen met een strict of sloppy lezing.....	13
2.1.4 Zinnen met een Cause-PP.....	13
2.1.5 De snake sentence en het voornaamwoord als reflexief.....	14
3. Resultaten	14
3.1 Inleiding.....	14
3.2 Bespreking resultaten per categorie.....	16
3.2.1 Zinnen met een definitief lidwoord met/zonder bodily harm verb	16
3.2.2 Zinnen met (on)intentionaliteit.....	16
3.2.3 Zinnen met een strict of sloppy lezing.....	17
3.2.4 Zinnen met een Cause-PP.....	17
3.2.5 De snake sentence en het voornaamwoord als reflexief.....	17
3.3 Samenvatting	18
4. Conclusie & discussie	19
4.1 Conclusie.....	19
4.2 Discussie.....	20
Bibliografie.....	22
Bijlage 1	23
Bijlage 2	26
Bijlage 3	29

INLEIDING

Guéron (2006) bespreekt een opvallend fenomeen uit het Frans. Het is in het Frans namelijk mogelijk om een bezitsrelatie uit te drukken met een definitief lidwoord, terwijl dit in het Engels en Nederlands niet mogelijk is. In (1) is te zien hoe de DP *main* ‘hand’ wordt ingeleid door het definitieve lidwoord *la* ‘de’. In de Nederlandse vertaling heeft deze zin een andere betekenis en hetzelfde geldt voor de Engelse vertaling in (2). In het Frans is duidelijk dat het subject de *possessor* (bezitter) is, terwijl in het Engels en Nederlands onduidelijk blijft wie de bezitter is. Het Nederlands en Engels hebben namelijk een bezittelijk voornaamwoord nodig om de bezitsrelatie duidelijk te maken.

(1) Jean lève la main

Jean steekt-op de hand

‘Jean steekt de hand op’

(2) Jean lève la main

Jean raises the hand

Dit soort constructies met een definitieve DP zijn voornamelijk mogelijk met *body part* DP’s (BP DP’s). Deze BP DP’s maken dat er sprake is van *inalienable possession* ‘onvervreemdbaar bezit’. De term *inalienable possession* (IA) wordt gebruikt om inherente bezitsrelaties uit te drukken, waar ook de bezitsrelaties met lichaamsdelen onder vallen.

Uit onderzoek van Lødrup (2010) blijkt dat constructies met een definitief lidwoord in het Noors ook mogelijk zijn, net als in het Frans. Het Noors zal uitgebreider aan bod komen in Hoofdstuk 1. Nederlandse BP DP’s die worden geïntroduceerd door een bezittelijk voornaamwoord (‘zijn been’) zijn uitgebreid besproken door Rooryck en Vanden Wyngaerd (2011). De theorie van Rooryck en Vanden Wyngaerd, die in Hoofdstuk 1 aan bod zal komen, verklaart de Nederlandse distributie van de woordgroep ‘zijn been’ in zinnen zoals (3a), maar geeft geen verklaring voor de distributie van zinnen met een definitieve BP DP (3b).

(3) a. Jan_i verrekt [zijn been]_{i/j}

b. Jan_i verrekt [het been]_{i/j}

Er zijn echter aanwijzingen te vinden die erop duiden dat in bepaalde dialecten in het oosten van Nederland minder of geen problemen worden ervaren met definitieve BP DP’s zoals in (3b). Zo schrijft

Van Bree (1981) dat in het oosten van Nederland vaker een definitief lidwoord voorkomt in posities waar in het Standaardnederlands een bezittelijk voornaamwoord staat.

De definitieve BP DP's, die niet aan bod komen in het onderzoek van Rooryck en Vanden Wyngaerd, worden wel benoemd door Lødrup (2010). Het vreemde aan zinnen met definitieve BP DP's is dat de bezitsrelatie duidelijk kan worden gemaakt zonder dat een bezittelijk voornaamwoord aanduidt wie de bezitter is. Op basis van deze waarnemingen heb ik besloten me te richten op de distributie van definitieve BP DP's en hierbij te focussen op het Noors en Nederlands. Binnen het Nederlands ligt de focus op een dialect uit het oosten van Nederland, namelijk het dialect dat wordt gesproken in Anloo, een dorp in Drenthe. Zoals in Hoofdstuk 1 besproken zal worden, zijn definitieve BP DP's wel mogelijk in het Noors, niet in het Nederlands en is het onzeker hoe dit gaat in oostelijke dialecten.

In Hoofdstuk 1 zal het hierboven geschetste vraagstuk nader toegelicht worden, waarbij ook de relevante theorieën besproken worden. In Hoofdstuk 2 komt de gebruikte methode aan bod, om in Hoofdstuk 3 verder te kunnen gaan met de resultaten van het onderzoek. Ten slotte bestaat Hoofdstuk 4 uit de conclusie en discussie.

1. THEORETISCH KADER

1.1 DE BINDING THEORY

Zoals in de inleiding is genoemd, hebben Rooryck en Vanden Wyngaerd (2011) onderzoek gedaan naar de distributie van BP DP's die worden geïntroduceerd door een bezittelijk voornaamwoord. Om iets te kunnen zeggen over de bindingsrelatie tussen het bezit en de bezitter, introduceren Rooryck en Vanden Wyngaerd een nieuwe visie op de *Binding Theory* zoals deze is beschreven in Chomsky (1981). Rooryck en Vanden Wyngaerd nemen, evenals Guéron (2006), een minimalistische visie aan wat betreft syntactische structuur.

Rooryck en Vanden Wyngaerd stellen dat er geen \pm *anaphoric feature* bestaat, in tegenstelling tot Chomsky (1981). In plaats van door middel van een \pm *anaphoric feature*, worden anaforische relaties afgeleid uit *agreement*. Daarnaast claimen zij dat de antecedenten altijd worden ge-c-commandeerd door het bijbehorende reflexief, terwijl dit volgens de originele Binding Theory juist andersom gebeurt. Rooryck en Vanden Wyngaerd bespreken vervolgens de syntactische kenmerken van bindingsrelaties aan de hand van φ -features (persoon, getal, geslacht).

Het element dat begint met één of meer lege φ -features (bijv. anafoor/reflexief) c-commandeert het antecedent, waardoor *agreement* ontstaat. Dit houdt in dat de DP's die deze *agreement*-relatie hebben alle φ -features met elkaar delen. Er vindt alleen *agreement* plaats wanneer er een element is met één of meer lege φ -features en wanneer er sprake is van *c-command*. Op basis van deze hernieuwde visie op de Binding Theory hebben Rooryck en Vanden Wyngaerd onderzoek gedaan naar de distributie van BP DP's die worden geïntroduceerd door een bezittelijk voornaamwoord (4b). Deze distributie hebben zij vergeleken met de distributie van simpele reflexieven (4a).

- (4) a. Jan_i verrekt zich_i
b. Jan_i verrekt [zijn been]_{i/j}
c. Jan_i verrekt [het been]_{i/j}

Rooryck en Vanden Wyngaerd maken onder andere het onderscheid tussen simpele reflexieven ('zich') en complexe reflexieven ('zichzelf'). Complexe reflexieven komen voor in transitieve structuren, zoals in (5), terwijl simpele reflexieven voorkomen in onaccusatieve structuren zoals in (6) (2011:54-55).

(5) Milo heeft zichzelf bezeerd.

[_{DP} Milo] [bezeren [_{DP} zichzelf]]

(6) Milo heeft zich bezeerd.

[bezeren [_{RP} [_{DP1} zich_{POSS}essum] [_R [_{DP2} Milo_{POSS}essor]]]]

Op basis van hun onderzoek stellen Rooryck en Vanden Wyngaerd dat BP DP's met een bezittelijk voornaamwoord (bijvoorbeeld 'zijn been') een distributie hebben die overeenkomsten vertoont met de onaccusatieve analyse van het simpele reflexief 'zich'. Er wordt in het werk van Rooryck en Vanden Wyngaerd niet duidelijk hoe definiete BP DP's (4c) zich verhouden tot de simpele reflexief en de BP DP's met een bezittelijk voornaamwoord.

1.2 OOST-NEDERLANDSE DIALECTEN EN HET NOORS

Zoals in de inleiding is genoemd, zijn er echter redenen om aan te nemen dat zinnen met een definiete BP DP in bepaalde dialecten van het Nederlands wel mogelijk zijn. Volgens Van Bree (1981) is dit mogelijk in dialecten in het oosten van Nederland.

Het zijn echter niet alleen dialecten uit het oosten van Nederland die opvallen. Zoals in de inleiding genoemd, is het in het Frans en Noors mogelijk om welgevormde zinnen te maken met definiete (BP) DP's. Binnen dit onderzoek is gekozen voor de focus op het Noors, omdat Lødrup (2010) claims heeft gemaakt die overeen lijken te komen met die van Rooryck en Vanden Wyngaerd (2011). Het belangrijkste is dat Lødrup een link probeert te leggen tussen BP DP's die worden geïntroduceerd door een bezittelijk voornaamwoord en definiete BP DP's, terwijl Rooryck en Vanden Wyngaerd alleen de BP DP's met een bezittelijk voornaamwoord bespreken. Wellicht kan de theorie van Lødrup een aanvulling vormen op de theorie van Rooryck en Vanden Wyngaerd.

Zoals genoemd is in het Noors niet altijd een bezittelijk voornaamwoord of lidwoord aanwezig omdat een definiete DP voldoet om de bezitsrelatie te duiden. Wanneer er geen bezittelijk voornaamwoord of lidwoord aanwezig is, is er sprake van een impliciete bezitsrelatie. Een voorbeeld uit het Noors is te zien in (7). In zin (7) bestaat er voor de Noren geen twijfel over de vraag wie de bezitter van de handen is, blijkt uit de literatuur van Lødrup (2010). Als er geen bezittelijk voornaamwoord of reflexief aanwezig, dan wordt er in het Noors vanuit gegaan dat het subject de

bezitter is. De uitzondering op deze regel betreft zinnen waarbij de rol van het reflexieve argument onnatuurlijk is, zoals in (8) (Lødrup, 2010:101).

- (7) Jan vasket hendene
Jan wast handen.DEF
'Jan wast zijn handen'
- (8) Kirurgen opererte seg
Chirurg.DEF opereerde zich
'De chirurg opereerde zichzelf'

Aangezien het een uitzonderlijke situatie te noemen valt wanneer een chirurg zichzelf opereert, is het nodig dit duidelijk aan te geven. In de Nederlandse vertaling van (9) wordt het complexe reflexief 'zichzelf' gebruikt, terwijl in het Noors gebruik wordt gemaakt van de simpele reflexief *seg* (het Noorse complexe reflexief is *seg selv*). Zoals Rooryck en Vanden Wyngaerd (2011) het standpunt innemen dat BP DP's die worden geïntroduceerd door een bezittelijk voornaamwoord *zich* in het Nederlands gedragen op vergelijkbare wijze als de simpele reflexief 'zich', zo stelt Lodrup dat BP DP's in het Noors syntactische en semantische kenmerken hebben die overeenkomen met simpele reflexieven.

Naast deze parallel tussen het onderzoek van Lødrup en het onderzoek van Rooryck en Vanden Wyngaerd is er nog een parallel te zien. Rooryck en Vanden Wyngaerd noemen constructies zoals (9).

- (9) Jan_i verrekt [zijn been]_{i/j}

In het Nederlands is deze zin ambigu, omdat 'zijn been' zowel kan verwijzen naar het been van Jan, als naar het been van iemand anders. Hiervoor zijn context en nadruk cruciaal, al is de interpretatie dat Jan zijn eigen been verrekt de meest voorkomende. In het Noors hebben ze geen problemen met deze ambiguïteit, omdat deze wordt opgelost door het bestaan van twee verschillende bezittelijk voornaamwoorden. Enerzijds is er het voornaamwoord *hans/hennes* ('zijn/haar'), anderzijds is er het voornaamwoord *sin* ('zijn' of 'haar').

Een voorbeeld van het verschil tussen *hans/hennes* enerzijds en *sin* anderzijds, is te zien in zinnen (10) en (11). Het enige verschil in deze zinnen is de keuze voor *sin* of *hans* en dit verschil heeft grote gevolgen voor de betekenis van de zin. In zin (10) is Peter zijn eigen mobiele telefoon kwijt, terwijl Peter in zin (11) op zoek is naar de kwijtgeraakte mobiele telefoon van iemand anders. De vertalingen

zijn in het Nederlands hetzelfde, omdat het Nederlands dit onderscheid in bezittelijk voornaamwoord niet kent.

- (10) Peter_i finner ikke mobiltelefonen **sin**_i.
Peter vinden niet mobiele-telefoon zijn
'Peter kan zijn mobiele telefoon niet vinden' *De telefoon van Peter*
- (11) Peter_i finner ikke mobiltelefonen **hans**_j.
Peter vinden niet mobiele-telefoon zijn
'Peter kan zijn mobiele telefoon niet vinden' *De telefoon van iemand anders*

Zoals de distributie van BP DP's die worden geïntroduceerd door een bezittelijk voornaamwoord overeenkomt met de distributie van simpele reflexieven, lijken er ook hier overeenkomsten te zijn. Het zou kunnen dat *sin* zich evenals de BP DP's gedraagt als de simpele reflexief *seg*, maar dit is nog niet met zekerheid te zeggen. Op basis van de hierboven besproken theorieën zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

- Wat is de distributie van definitieve BP DP's in het Noors en Nederlands, en wat is de distributie van *sin/hans/hennes* in het Noors?
- Kunnen deze verschillende woordgroepen (definitieve BP DP's, simpele reflexieven en complexe reflexieven) syntactisch geanalyseerd volgens de theorie van Rooryck en Vanden Wyngaerd (2011)?

1.3 THEORIE ACHTER DE VRAGENLIJST

In Hoofdstuk 2 wordt besproken hoe het onderzoek om de vragen te beantwoorden is opgezet. Voordat dit aan bod komt, is het belangrijk dat een ander deel van de theorie van Rooryck en Vanden Wyngaerd besproken wordt. Rooryck en Vanden Wyngaerd (2011:60-71) bespreken zeven argumenten die aantonen dat simpele reflexieven en BP DP's die worden geïntroduceerd door een bezittelijk voornaamwoord onaccusatief geanalyseerd moeten worden, terwijl complexe reflexieven transitief geanalyseerd moeten worden. Deze argumenten bespreken zij aan de hand van o.a. *bodily harm verbs*. Dit zijn werkwoorden die een actie beschrijven die het lichaam bezeert. Rooryck en Vanden Wyngaerd (2011:58) noemen de volgende werkwoorden: blesseren, kneuzen, kwetsen, stoten, verbranden, verwonden, verminken en pijn doen. Gebaseerd op Postma (1997:312) beschrijven Rooryck en Vanden

Wyngaerd dat deze werkwoorden transitief gebruikt kunnen worden. Wanneer de *bodily harm* verbs reflexief worden gebruikt, kunnen ze zowel met ‘zich’ als ‘zichzelf’ voorkomen. Vier van de argumenten van Rooryck en Vanden Wyngaerd zijn gebruikt voor het opstellen van de vragenlijst. Deze argumenten zal ik kort bespreken.

Het eerste argument gaat over de distributie van een *Cause*-argument. Een *Cause*-argument is een woordgroep die een θ -rol vervult en daarnaast de oorzaak is van het effect dat door het werkwoord wordt beschreven. In (12a) is ‘aan de roestige spijker’ het *Cause*-argument, omdat het de oorzaak is van het bezeren. *Cause*-argumenten kunnen zowel met als zonder PP voorkomen. In (12) staan zinnen met een *Cause*-argument, waarvan één met PP (12a) en één zonder PP (12b). In beide zinnen is ‘de roestige spijker’ het *Cause*-argument. *Cause*-argumenten kunnen voorkomen met *bodily harm* verbs en ‘zich’, terwijl er twijfel bestaat over de welgevormdheid van *Cause*-argumenten met ‘zichzelf’ (12c) (Rooryck & Vanden Wyngaerd, 2011:60). Deze zinnen vormen bewijs voor de theorie dat ‘zich’ gedistribueerd wordt op gelijke wijze als BP DP’s.

- (12) a. Marie heeft zich bezeerd aan de roestige spijker
b. De roestige spijker verwondde Marie
c. ?*Marie bezeert zichzelf aan de roestige spijker
d. Marie heeft haar voet bezeerd aan de roestige spijker

Het tweede argument voor de onaccusatieve analyse van *bodily harm* verbs betreft hun gedrag wanneer zij passief worden gemaakt. De meeste *bodily harm* verbs kunnen alleen passief worden gemaakt als ze transitief gebruikt worden. Wanneer de *bodily harm* verbs worden gebruikt met een *Cause*-argument kunnen ze echter niet passief worden gemaakt. Een *Cause*-PP dwingt namelijk een onaccusatieve lezing af, omdat het niet mogelijk is een *Cause*-PP en een Actor tegelijkertijd te hebben. Wanneer er geen Actor is, kan de zin niet passief gemaakt worden. Een passieve zin met een *Cause*-PP is dus niet mogelijk. Beide situaties blijken uit de voorbeeldzinnen in (13). In (13a) is een passieve zin met een *bodily harm* verb dat transitief wordt gebruikt te zien, in (13b) staat een zin die ongrammaticaal is omdat het niet mogelijk is deze passief te maken (Rooryck & Vanden Wyngaerd, 2011:62).

- (13) a. Milo werd verwond door Marie
b. *Milo werd zich verwond aan de roestige spijker

Dat zin (13b) niet mogelijk is, komt doordat een zin met een Cause-argument automatisch als inalienable possession wordt geïnterpreteerd. Inalienable possession leidt automatisch tot een onaccusatieve analyse.

Het derde argument betreft een intentionaliteitscontrast. Dit heeft te maken met de aan- of afwezigheid van intentionaliteit van het subject. Onaccusatieve werkwoorden zoals ‘sterven’ gaan over het algemeen niet samen met intentionaliteit (14).

(14) *De mensen die verontreinigd water dronken, zijn opzettelijk gestorven.

Zinnen met bodily harm verbs kunnen, afhankelijk van de DP in de zin, zowel intentioneel als onintentioneel gelezen worden – ze zijn ambigu. De zinnen met ‘zich’ en BP DP’s kunnen alleen onintentioneel gelezen worden. De enige mogelijke lezing is die waarbij de gebeurtenis het subject betreft, zoals te zien is in (15) (Rooryck & Vanden Wyngaerd, 2011:63). Dit komt doordat de onaccusatieve analyse een lezing met onintentionaliteit vraagt.

- (15) a. Marina heeft Milo (on)opzettelijk bezeerd (± intentionaliteit)
b. Milo heeft zich *(on)opzettelijk bezeerd aan de tafel (- intentionaliteit)
c. Milo heeft *(on)opzettelijk zijn voet bezeerd aan de tafel (- intentionaliteit)

Het vierde argument voor een onaccusatieve analyse van bodily harm verbs komt voort uit het verschil tussen *strict* en *sloppy reading*, zoals te zien is in (16). Lødrup (2011:103) constateert eveneens dat de strikte lezing alleen mogelijk is met een complexe reflexief en een gerealiseerde possessive.

- (16) a. Bij dat ongeval heeft Maria zich/de benen erger gekwetst dan Peter. (sloppy)
b. Maria heeft zichzelf erger gekwetst dan Peter. (strict & sloppy)

Zin (16a) heeft een *sloppy* lezing omdat Peter zichzelf/zijn eigen benen pijn moet hebben gedaan. In zin (16b) zijn echter twee verschillende lezingen mogelijk: Peter kwetst ofwel zichzelf ofwel Maria. In zinnen met een definitieve BP DP of ‘zich’ (16a) is er maar één lezing mogelijk.

Nu deze argumenten van Rooryck en Vanden Wyngaerd zijn besproken, kan ik overgaan tot het bespreken van de methode die is ingezet bij dit onderzoek. Dit zal worden besproken in Hoofdstuk 2.

2. METHODE

De distributie van BP DP's die worden geïntroduceerd door een bezittelijk voornaamwoord, zoals deze door Rooryck en Vanden Wyngaerd (2011) is besproken, geldt in andere talen of dialecten wellicht ook voor definiete BP DP's. Om dit te onderzoeken zijn vragenlijsten afgenomen bij mensen uit Anloo en Noorwegen. Er is voor het Noors gekozen omdat het in deze taal mogelijk is een bezitsrelatie uit te drukken met een definiete BP DP. Omdat er aanwijzingen zijn dat dit in dialecten uit het oosten van Nederland ook mogelijk is, is ook het dialect uit Anloo onderzocht.

De deelnemers lazen tien zinnen die gebaseerd zijn op de hierboven besproken testen en moesten bij iedere zin drie vragen beantwoorden. De volledige vragenlijsten zijn te vinden in Bijlage 1 (Anloo) en 2 (Noorwegen). Vragenlijsten zijn relatief makkelijk af te nemen, maar zijn niet altijd in staat nuances te meten. Zeker wanneer het om nauwkeurige intuïties gaat wat betreft de (on)welgevormdheid van zinnen, kan dit problematisch zijn. Daarom heb ik ervoor gekozen om de deelnemer, nadat hij de vragenlijst heeft ingevuld, mondeling vragen te stellen om zijn antwoorden toe te lichten. Voor het opstellen van de zinnen zijn argumenten van Rooryck en Vanden Wyngaerd (2011:60-71) gebruikt, zoals besproken in het Hoofdstuk 1. Op basis van deze argumenten zijn verschillende categorieën opgesteld. Aan de hand van deze categorieën zullen de resultaten worden besproken in Hoofdstuk 3. De Nederlandse vragenlijst is naar het Noors vertaald door een gecertificeerd vertaler Noors↔Nederlands.

In Anloo is de vragenlijst bij zes deelnemers afgenomen, de Noorse vragenlijst is bij vier deelnemers afgenomen. Overige gegevens van de deelnemers zijn te vinden in Bijlage 3. De deelnemers zijn gevraagd de vragenlijst individueel in te vullen, zonder overleg met anderen. Ik heb benadrukt dat er geen goed of fout antwoord is, maar dat het gaat om hun intuïtie over de zinnen. Nadat de deelnemer de vragenlijst had ingevuld, ben ik met de deelnemer in gesprek gegaan om nog enkele vragen te stellen. Op deze manier kon ik de subtiele nuances binnen hun intuïties testen. De manier waarop de gegevens zijn verwerkt, komt aan bod in Hoofdstuk 3.

Het lijkt misschien vreemd dat ook de Noren is gevraagd de vertaling van de zin op te schrijven – de zin stond er immers al in het Noors. Hier is naar gevraagd zodat de deelnemer de vertaling van zijn interpretatie kunnen geven. Wanneer de deelnemer vindt dat de zin op een andere manier beter of duidelijker is, kunnen zij dit aangeven bij de vertaling.

2.1 CATEGORIEËN VAN DE ZINNEN

Zoals genoemd, zijn de zinnen ingedeeld in zes categorieën. Deze zal ik stuk voor stuk bespreken. Bij iedere categorie zal worden verwezen naar de bijbehorende zinnen in Bijlage 1. Ook worden de categorieën verbonden aan de argumenten van Rooryck en Vanden Wyngaerd (2011) zoals die in Hoofdstuk 1.3 zijn beschreven.

2.1.1 ZINNEN MET EEN DEFINIET LIDWOORD MET/ZONDER BODILY HARM VERB

Deze zinnen (Bijlage 1: zin 1 en 2) dienen om het waardeoordeel over definitieve BP DP's te toetsen. Voor de volledigheid is er één zin met en één zin zonder bodily harm verb bevraagd. Deze zinnen vormen de basis voor het onderzoeken van definitieve BP DP's en staan los van de argumenten van Rooryck en Vanden Wyngaerd (2011).

2.1.2 ZINNEN MET (ON)INTENTIONALITEIT

Deze zinnen (Bijlage 1: zin 3 en 7) sluiten aan bij het intentionaliteitsargument van Rooryck en Vanden Wyngaerd. Zinnen met een BP DP geïntroduceerd door een bezittelijk voornaamwoord of een simpele reflexief kunnen alleen onintentioneel gelezen worden. Op basis hiervan is de verwachting dat de bevraagde zin met een definitieve BP DP en +intentionaliteit als onwelgevoemd wordt aangeduid door de deelnemers.

2.1.3 ZINNEN MET EEN STRICT OF SLOPPY LEZING

Binnen deze categorie zijn drie verschillende zinnen bevraagd (Bijlage 1: zin 5, 6 en 10). Zowel Rooryck en Vanden Wyngaerd (2011) als Lødrup (2010) beschrijven dat zinnen met een complexe reflexief zowel *strict* als *sloppy* gelezen kunnen worden, terwijl zinnen met een simpele reflexief of een BP DP alleen een sloppy lezing hebben. Van de drie zinnen in deze categorie is er één met een simpele reflexief, één met een complexe reflexief en één met een definitieve BP DP. De verwachting is dat de definitieve BP DP's alleen een sloppy lezing toelaten omdat zij dit kenmerk delen met de simpele reflexieven.

2.1.4 ZINNEN MET EEN CAUSE-PP

Deze categorie bevat slechts één zin (Bijlage 1: zin 4). Voortbordurend op de theorie van Rooryck en Vanden Wyngaerd is de verwachting dat deze zin slechts één lezing heeft, namelijk die waarbij het stoten van het been [aan de tafel] het subject betreft.

2.1.5 DE SNAKE SENTENCE EN HET VOORNAAMWOORD ALS REFLEXIEF

Deze zinnen staan los van de argumenten van Rooryck en Vanden Wyngaerd en zijn beiden bedoeld om de interpretatie van het voornaamwoord ‘hem’ te toetsen. Snake sentences toetsen “*the binding of reflexives in pronouns contained in spatial PP’s*”, aldus Rooryck & Vanden Wyngaerd (2011:4). De snake sentence (Bijlage 1: zin 8) is toegevoegd om te toetsen of het Noors en het Anloos het voornaamwoord ‘hem’ toestaan wanneer dit een reflexieve functie heeft. In het Standaardnederlands verwijst ‘hem’ altijd naar iemand anders dan het subject, terwijl dit in dialecten niet altijd zo is. De zin met het voornaamwoord als reflexief (Bijlage 1: zin 9) is eveneens bedoeld om de mogelijke functie van ‘hem’ als reflexief te toetsen. In het Standaardnederlands wordt het voornaamwoord ‘hem’ niet geïnterpreteerd als reflexief, maar in het oosten van Nederland gebeurt dit soms wel.

3. RESULTATEN

3.1 INLEIDING

Evenals in Hoofdstuk 2, zullen de resultaten besproken worden aan de hand van de zes categorieën die zijn gebaseerd op de zinnen die aan de deelnemers zijn voorgelegd. Voordat deze worden besproken zullen enkele belangrijke punten worden genoemd, gevolgd door tabellen die laten zien hoe de deelnemers de vragen hebben beantwoord.

Tussen de zes deelnemers uit Anloo zat één persoon die vanaf de tweede zin niet heeft ingevuld of de zin gebruikt wordt in het dialect, de antwoorden van deze deelnemer zijn buiten beschouwing gelaten waardoor er vijf deelnemers over zijn gebleven.

Na twee mensen uit Noorwegen te hebben geïnterviewd is er een elfde zin (17) met een indefiniëte DP toegevoegd aan de vragenlijst. Deze is toegevoegd om te testen of de Noren een zin kunnen hebben zonder voornaamwoord waarbij onduidelijk blijft van wie het bezit is. Uit de eerste twee interviews bleek dat dit een vraag was die onbeantwoord bleef met de huidige vragenlijst.

(17) Olav vasker bilen.

Olaf wast auto.

‘Olaf wast een auto.’

De tabellen tonen de antwoorden van de deelnemers op de vraag of de zin voorkomt in respectievelijk het Anloos of het Noors. In Tabel 1 zijn de antwoorden van de deelnemers uit Anloo te zien, in Tabel 2 de antwoorden van de deelnemers uit Noorwegen.

Tabel 1

Antwoorden van de Deelnemers uit Anloo op de Vraag of de Zin Voorkomt in het Anloos.

Zin	Ja	Weet ik niet	Nee
Jan verwondde het been	1		4
Jan heeft de handen gewassen	3		2
Marie heeft het been expres bezeerd		2	3
Piet heeft het been aan de tafel gestoten	1	2	2
Bij het ongeluk heeft Marie de benen erger verwond dan Peter	1	3	1
Eefje heeft zichzelf erger gekwetst dan Peter	1	2	2
Marie heeft het been per ongeluk bezeerd	2	1	2
Jan zag achter hem een slang	3	2	
Jan doet hem pijn	5		
Maria heeft zich erger pijn gedaan dan Piet	4		1

Tabel 2

Antwoorden van de Deelnemers uit Noorwegen op de Vraag of de Zin Voorkomt in het Noors.

Zin	Ja	Weet ik niet	Nee
Jan skadet benet	4		
Jan har vasket hendene	4		
Maria skadet benet med vilje		2	2
Piet støttet benet mot bordet	2	1	1
I ulykken skadet Maria benene verre enn Jan	3		1
Eefje skadet seg verre enn Peter	4		
Maria var uheldig og skadet benet	3	1	
Jan så en slange bak ham	4		
Jan gjør ham vondt	3	1	
Maria slo seg verre enn Piet	4		
Olav vasker bilen ¹	2		

¹ Deze zin is na het tweede interview toegevoegd, waardoor slechts twee van de deelnemers hier een oordeel over hebben gegeven.

3.2 BESPREKING RESULTATEN PER CATEGORIE

3.2.1 ZINNEN MET EEN DEFINIET LIDWOORD MET/ZONDER BODILY HARM VERB

Uit de antwoorden van zowel de Noorse als de Drentse deelnemers blijkt dat zij vinden dat de definiete BP DP aan het subject toebehoort, al geeft het grootste deel van de Drentse deelnemers aan dat deze zin niet voorkomt in het Anloos dialect. De Noren zijn het met elkaar eens: deze zin komt voor in het Noors. Een Noorse deelnemer vertelde dat het werkwoord altijd over het subject gaat als er geen andere mogelijkheid is. Wanneer er twee personen worden genoemd in de zin of in de context, is het wel nodig de bezitsrelatie te verduidelijken, zoals in (18).

- (18) John og Peter drar ut og spiller fotball, John skadet benet sitt
John en Peter gaan uit en spelen voetbal, John bezeert benen zijn
'John en Peter gaan buiten voetballen, John bezeert zijn benen'

Doordat hier *sitt* wordt gebruikt (een vervoeging van *sin*), wordt in het Noors duidelijk gemaakt dat John zijn eigen benen bezeert en niet die van Peter. Dit blijft echter onduidelijk in de Nederlandse vertaling. Dit is een verschil tussen het Noors en het Nederlands, maar voor beide talen geldt dat er meer informatie nodig is wanneer er in de context sprake is van meerdere personen.

Voor de zinnen in deze categorie geldt dat sprekers van zowel het Noors als het Anloos oordelen dat de BP DP in bezit is van het subject. In het Noors zijn dit welgevormde zinnen, maar de meeste deelnemers uit Anloo geven aan dat deze zinnen niet worden gebruikt in het Anloos.

3.2.2 ZINNEN MET (CON)INTENTIONALITEIT

De zinnen waarin Marie het been expres of per ongeluk bezeert, zijn door zowel de Noorse als de Drentse deelnemers als verwarrend ervaren. De hypothese was dat de zin met +intentionaliteit als onwelgevormd aangeduid zou worden. In Tabel 1 en Tabel 2 is te zien dat voor beide groepen geldt dat zij minstens twijfel hadden over het bestaan van deze zin. Meerdere deelnemers gaven aan de zin met de +intentionaliteit feature vreemd te vinden omdat het raar is als iemand zijn eigen been expres pijn doet. Voor zowel het Noors als het Anloos geldt dat de deelnemers er vanuit gingen dat het subject haar eigen been pijn deed, en niet het been van iemand anders.

Een belangrijk verschil is dat de deelnemers uit Anloo vertelden dat het technisch gezien wel mogelijk is dat het om het been van iemand anders gaat, terwijl de deelnemers uit Noorwegen allen aangaven dat het onmogelijk is dat het om het been van iemand anders gaat. De Noren zouden gebruik

moeten maken van een vorm van *hans/hennes* ('zijn/haar') of de naam van een ander persoon om duidelijk te maken dat het om het been van iemand anders gaat.

3.2.3 ZINNEN MET EEN STRICT OF SLOPPY LEZING

Door twee van de vier Noorse deelnemers is expliciet aangegeven dat zowel de zin met de simpele reflexief als de zin met de definiete BP DP maar één mogelijke lezing heeft, terwijl de zin met de complexe reflexief twee interpretaties kan krijgen. Dit sluit aan bij de verwachting dat definiete BP DP's op eenzelfde wijze gedistribueerd worden als simpele reflexieven, namelijk onaccusatief en met alleen een sloppy lezing.

De deelnemers uit Anloo zijn minder eensgezind: uit hun antwoorden blijkt dat ze twijfelen over het voorkomen van de zinnen. Het is opvallend dat de zin met de definiete BP DP de minste twijfels oproept: op één na vinden de Drentse deelnemers dit een prima zin. Alle deelnemers uit Drenthe – ook degene die aangaf dat deze zin niet voorkomt in het Anloos – geven aan dat de zin met de definiete BP DP maar één mogelijke lezing heeft. Dit sluit wederom aan bij de verwachting dat de definiete BP DP vergelijkbare distributie heeft als de simpele reflexief.

3.2.4 ZINNEN MET EEN CAUSE-PP

Zowel de Noorse als de Drentse deelnemers hadden uiteenlopende meningen over deze zin. Uit de antwoorden van de Noren blijkt dat zij moeite hebben met de betekenis van de zin. In het Noors betekent deze zin niet dat Piet zijn been stoot aan de tafel, maar dat Piet met zijn been op tafel leunt. Doordat er sprake is van leunen in plaats van stoten, is de zin wellicht moeilijk te interpreteren geweest. Twee van de Noorse deelnemers gaven aan dat je een vorm van *sin* kunt toevoegen, maar dat dit een kwestie van persoonlijke voorkeur is en geen invloed heeft op de grammaticaliteit van de zin.

Vier van de vijf deelnemers uit Anloo hebben aangegeven dat Piet zijn eigen been aan de tafel stoot. Eén deelnemer gaf de treffende uitleg dat 'stoten' iets is wat je alleen bij jezelf kunt doen, als je iemand anders bezeert wordt er een ander werkwoord gebruikt.

3.2.5 DE SNAKE SENTENCE EN HET VOORNAAMWOORD ALS REFLEXIEF

Wat betreft de snake-sentence hebben alle deelnemers uit Anloo 'hem' als reflexief geïnterpreteerd, wat leidt tot de betekenis dat de slang achter Jan is (en niet achter een tweede persoon). In het Noors bleek de interpretatie van de snake-sentence ingewikkelder. Als er geen context is, kan er alleen vanuit worden gegaan dat de slang achter Jan zelf is. Los daarvan is het een grammaticale zin en staat deze zin beide

lezingen toe: zowel de lezing waarbij de slang achter Jan is, als de lezing waarbij de slang achter iemand anders is. Meerdere deelnemers gaven aan dat deze ambiguïteit opgelost kan worden door er ‘Jan så en slange bak seg’ van te maken. Het is echter niet noodzakelijk.

Opmerkelijk is dat de deelnemers uit Anloo over zin 9 ‘Jan doet hem pijn’ wel aangaven dat Jan iemand anders pijn doet. Dit is tegenstrijdig met de interpretatie van ‘hem’ in de snake-sentence, maar het is onduidelijk waar dit verschil in interpretatie vandaan komt.

3.3 SAMENVATTING

Wanneer de hierboven besproken resultaten worden bekeken in het licht van de onderzoeksvragen, vallen er een aantal dingen op. Zo valt uit de antwoorden van de Noorse deelnemers op te maken dat definiete BP DP’s geen problemen opleveren en dat de definiete BP DP’s wat betreft distributie overeenkomsten vertonen met de distributie van simpele reflexieven. De resultaten over het Noors sluiten voor het merendeel aan op de verwachtingen die gebaseerd zijn op de argumenten van Rooryck en Vanden Wyngaerd (2011). De reacties op de extra zin (Bijlage 2: zin 11) die halverwege het onderzoek is toegevoegd aan de Noorse vragenlijst, tonen aan dat een zin met een indefiniete DP in het Noors onduidelijk blijft: het is onduidelijk wie de actie uitvoert. Om dit te verduidelijken, dient een bezittelijk voornaamwoord of een definiet lidwoord te worden toegevoegd.

De antwoorden van de deelnemers uit Anloo zijn lastiger te plaatsen doordat de deelnemers onderling regelmatig van mening verschillen. Eén van de opvallende punten is dat de mensen uit Anloo definiete BP DP’s consequent interpreteren als bezit van het subject, zelfs wanneer de deelnemers aangeven dat de zin niet voorkomt in het Anloos. Dit toont aan dat de deelnemers uit Anloo misschien twijfels hebben over het voorkomen van de zin, maar dat de deelnemers uit Anloo de zin anders interpreteren dan sprekers van het Standaardnederlands. Ondanks deze twijfels bij de deelnemers, komen de resultaten over het Anloos grotendeels overeen met de beschreven verwachtingen. De conclusies die kunnen worden getrokken op basis van deze resultaten, zullen aan bod komen in Hoofdstuk 4.

4. CONCLUSIE & DISCUSSIE

4.1 CONCLUSIE

In dit onderzoek heb ik geprobeerd verschillende vragen te beantwoorden, die nu stuk voor stuk behandeld zullen worden. Om de vragen te kunnen beantwoorden, is een kwalitatief onderzoek uitgevoerd door middel van het afnemen van vragenlijsten.

Ten eerste is een antwoord gezocht op de vraag ‘wat is de distributie van definiete BP DP’s in het Noors en het Nederlands?’. Uit de antwoorden van de deelnemers blijkt dat definiete BP DP’s in het Noors op vergelijkbare wijze worden geanalyseerd als de simpele reflexief *seg*. In het Standaardnederlands zorgt een definiete BP DP voor een zin met een andere betekenis, maar werk van Van Bree (1981) geeft aanleiding te vermoeden dat dit in oostelijke dialecten anders is. Wat betreft het Anloos valt nog niet met zekerheid te zeggen hoe het dialect omgaat met definiete BP DP’s, hiervoor zou verder onderzoek gedaan moeten worden. Wel kan uit de resultaten worden geconcludeerd dat de sprekers van het dialect definiete BP DP’s anders interpreteren dan sprekers van het Standaardnederlands, aangezien de deelnemers consequent aangaven dat de definiete BP DP aan het subject toebehoorde.

De eerste vraag werd vervolgd met ‘... en wat is de distributie van *sin/hans/hennes* in het Noors?’. Uit de resultaten zoals besproken in Hoofdstuk 3 kan worden opgemaakt dat de voornaamwoorden *sin* en *hans/hennes* dienen om een bezitsrelatie duidelijk te maken waar dit nodig is. Op basis van dit onderzoek lijkt de distributie in het Noors overeen te komen met het gebruik van bezittelijk voornaamwoorden in het Standaardnederlands, maar meer onderzoek naar het Noors in vergelijking tot het Nederlands is gewenst. Daarnaast moet in gedachten worden gehouden dat het Standaardnederlands altijd een bezittelijk voornaamwoord nodig heeft om een bezitsrelatie te duiden, terwijl het Noors dit ook zonder bezittelijk voornaamwoord kan. Op basis van deze gegevens kan worden gesteld dat de distributie van BP DP’s die worden geïntroduceerd door een bezittelijk voornaamwoord zoals onderzocht door Rooryck en Vanden Wyngaerd (2011) ook geldt voor de distributie van deze BP DP’s in het Noors. Het is echter belangrijk om het onderscheid tussen *sin* enerzijds en *hans/hennes* anderzijds in gedachten te houden. Er zijn regels die vertellen wanneer welk bezittelijk voornaamwoord gebruikt dient te worden (Strandskogen & Strandskogen, 2012).

Ten tweede is een antwoord gezocht op de vraag of deze woordgroepen (definiete BP DP's, simpele reflexieven en complexe reflexieven) syntactisch geanalyseerd kunnen worden volgens de theorie van Rooryck en Vanden Wyngaerd (2011). De theorie van Rooryck en Vanden Wyngaerd houdt in dat simpele reflexieven onaccusatief geanalyseerd worden en complexe reflexieven transitief. Rooryck en Vanden Wyngaerd concluderen dat BP DP's met een bezittelijk voornaamwoord zich hetzelfde gedragen als simpele reflexieven. De resultaten van dit onderzoek ondersteunen de verwachting dat talen waarin definiete BP DP's voldoende zijn om een bezitsrelatie uit te drukken, een onaccusatieve analyse inzetten voor BP DP's.

Al met al luidt de conclusie van dit onderzoek dat de distributie van definiete BP DP's afhankelijk is van de taal of het dialect waar het over gaat. Wanneer de taal of het dialect in staat is bindingsrelaties duidelijk te maken door middel van een definiete BP DP, worden deze woordgroepen op eenzelfde wijze geanalyseerd als BP DP's met een bezittelijk voornaamwoord en simpele reflexieven. Aangezien op basis van dit onderzoek niet met zekerheid kan worden gesteld in welke mate definiete BP DP's in het Anloos worden gebruikt om bindingsrelaties te duiden, is het nog niet met zekerheid te zeggen of, en zo ja, hoe, definiete BP DP's worden geanalyseerd in dit dialect. Aangezien over het Noors bekend is dat definiete BP DP's bindingsrelaties kunnen duiden, geldt de onaccusatieve analyse van het simpele reflexief met zekerheid ook voor de definiete BP DP's.

De analyse van definiete BP DP's, simpele en complexe reflexieven lijkt in het Noors overeen te komen met de theorie zoals Rooryck en Vanden Wyngaerd (2011) deze hebben opgesteld over het Nederlands. De Noorse definiete BP DP's gedragen zich zoals Nederlandse BP DP's die worden geïntroduceerd door een bezittelijk voornaamwoord.

4.2 DISCUSSIE

Met dit onderzoek is een basis gelegd voor de uitbreiding van de theorie van Rooryck en Vanden Wyngaerd (2011) naar andere talen en dialecten. In deze discussie zullen mogelijke verbeterpunten uit dit onderzoek worden genoemd, evenals advies voor vervolgonderzoek.

Uit de antwoorden van de deelnemers uit Anloo bleek dat er twijfel bestaat over het gebruik van definiete BP DP's. Het is mogelijk dat deze twijfel voortkomt uit de tweetaligheid van deze deelnemers. Zij spreken zowel Standaardnederlands als een dialect en de vragenlijst is afgenomen in het

Standaardnederlands. Dit kan ervoor hebben gezorgd dat het bezig zijn met het Standaardnederlands zorgde voor onzekerheid over hun eigen dialect.

Aangezien ik een kwalitatief onderzoek heb uitgevoerd, geldt voor alle resultaten dat ze niet representatief zijn voor alle sprekers van het Noors of Anloos. Om met meer zekerheid te kunnen zeggen hoe deze talen al dan niet binnen de theorie van Rooryck en Vanden Wyngaerd (2011) passen, is een onderzoek met meer deelnemers nodig. Daarnaast kent het Noors vele dialecten, wat binnen dit onderzoek niet aan bod is gekomen. Het is mogelijk dat binnen de dialecten van het Noors variatie bestaat omtrent de distributie van definiëte BP DP's.

Niet alleen verder onderzoek zou interessant zijn, ook onderzoek naar andere dialecten uit het oosten van Nederland kan veel nieuwe informatie bieden. Van Bree (1981) schreef over oostelijke dialecten en op de kaarten bijgevoegd bij zijn proefschrift is te zien dat hij hiermee op een groot deel van Nederland doelt. Het is niet uit te sluiten dat ook binnen dit gebied sprake is van variatie die invloed heeft op de distributie van de in dit onderzoek besproken woordsoorten en woordgroepen.

BIBLIOGRAFIE

- Bree, C. van. (1981). *Hebben-constructies en datiefconstructies binnen het Nederlandse taalgebied: een taalgeografisch onderzoek met acht kaarten*. Intercontinental Graphics – H.I. Ambacht, Leiden.
- Bruyn, B. le., & Alexandropoulou, S. (2012). Inalienable possession: the semantics of the definite article'. Accepted for publication in the Weak Referentiality volume, ed. by Aguilar-Guevara, A., Bruyn, B le., & Zwarts, J. To be published with John Benjamins.
- Chomsky, N. (1981). *Lectures on Government and Binding*. Dordrecht: Foris.
- Guéron, J. (2006). Inalienable Possession. In M. Everaert, & H. van Riemsdijk (Red.), *The Blackwell Companion to Syntax, Volume 1* (pp. 589-638). Oxford, Groot-Brittannië: Blackwell Publishing Ltd.
- Lødrup, H. (2007). A New Account of Simple and Complex Reflexives in Norwegian. *The Journal of Comparative Germanic Linguistics*, 10, 183-201. doi:10.1007/s10828-007-9015-8
- Lødrup, H. (2010). Implicit Possessives and Reflexive Binding in Norwegian. *Transactions of the Philological Society*, 108(2), 89-109.
- Postma, G. (1997). Logical entailment and the possessive nature of reflexive pronouns. In *Atomism and Binding*, ed. Hans Bennis, Pierre Pica and Johan Rooryck, 295–322. Dordrecht: Foris.
- Rooryck, J., & Wyngaerd, G. vanden. (2011). *Dissolving Binding Theory*. Oxford, Groot-Brittannië: Oxford University Press.
- Strandskogen, Å., & Strandskogen, R. (2012). *Norsk Grammatikk for Utlendinger*. Oslo, Noorwegen: Gyldendal orsk Forlag A/S.

BIJLAGE 1

De vragenlijst die is afgenomen bij de deelnemers uit Anloo

Geboortedatum:

Geboorteplaats:

Huidige woonplaats:

1. Jan verwondde het been

Komt deze constructie voor in uw dialect? (omcirkel uw antwoord)

Ja Weet ik niet Nee

Als u met 'ja' heeft geantwoord, hoe vaak denkt u dan dat deze constructie voorkomt? (1 zeer weinig, 5 zeer vaak)

1 2 3 4 5

Wat is de vertaling van deze zin in uw dialect?

.....
.....

2. Jan heeft de handen gewassen

Komt deze constructie voor in uw dialect? (omcirkel uw antwoord)

Ja Weet ik niet Nee

Als u met 'ja' heeft geantwoord, hoe vaak denkt u dan dat deze constructie voorkomt? (1 zeer weinig, 5 zeer vaak)

1 2 3 4 5

Wat is de vertaling van deze zin in uw dialect?

.....
.....

3. Maria heeft het been expres bezeerd

Komt deze constructie voor in uw dialect? (omcirkel uw antwoord)

Ja Weet ik niet Nee

Als u met 'ja' heeft geantwoord, hoe vaak denkt u dan dat deze constructie voorkomt? (1 zeer weinig, 5 zeer vaak)

1 2 3 4 5

Wat is de vertaling van deze zin in uw dialect?

.....
.....

4. Piet heeft het been aan de tafel gestoten

Komt deze constructie voor in uw dialect? (omcirkel uw antwoord)

Ja Weet ik niet Nee

Als u met 'ja' heeft geantwoord, hoe vaak denkt u dan dat deze constructie voorkomt? (1 zeer weinig, 5 zeer vaak)

1 2 3 4 5

Wat is de vertaling van deze zin in uw dialect?

.....
.....

5. Bij het ongeluk heeft Marie de benen erger verwond dan Jan

Komt deze constructie voor in uw dialect? (omcirkel uw antwoord)

Ja Weet ik niet Nee

Als u met 'ja' heeft geantwoord, hoe vaak denkt u dan dat deze constructie voorkomt? (1 zeer weinig, 5 zeer vaak)

1 2 3 4 5

Wat is de vertaling van deze zin in uw dialect?

.....
.....

6. Eefje heeft zichzelf erger gekwetst dan Peter

Komt deze constructie voor in uw dialect? (omcirkel uw antwoord)

Ja Weet ik niet Nee

Als u met 'ja' heeft geantwoord, hoe vaak denkt u dan dat deze constructie voorkomt? (1 zeer weinig, 5 zeer vaak)

1 2 3 4 5

Wat is de vertaling van deze zin in uw dialect?

.....
.....

7. Maria heeft het been per ongeluk bezeerd

Komt deze constructie voor in uw dialect? (omcirkel uw antwoord)

Ja Weet ik niet Nee

Als u met 'ja' heeft geantwoord, hoe vaak denkt u dan dat deze constructie voorkomt? (1 zeer weinig, 5 zeer vaak)

1 2 3 4 5

Wat is de vertaling van deze zin in uw dialect?

.....
.....

8. Jan zag achter hem een slang

Komt deze constructie voor in uw dialect? (omcirkel uw antwoord)

Ja Weet ik niet Nee

Als u met 'ja' heeft geantwoord, hoe vaak denkt u dan dat deze constructie voorkomt? (1 zeer weinig, 5 zeer vaak)

1 2 3 4 5

Wat is de vertaling van deze zin in uw dialect?

.....
.....

9. Jan doet hem pijn

Komt deze constructie voor in uw dialect? (omcirkel uw antwoord)

Ja Weet ik niet Nee

Als u met 'ja' heeft geantwoord, hoe vaak denkt u dan dat deze constructie voorkomt? (1 zeer weinig, 5 zeer vaak)

1 2 3 4 5

Wat is de vertaling van deze zin in uw dialect?

.....
.....

10. Maria heeft zich erger pijn gedaan dan Piet

Komt deze constructie voor in uw dialect? (omcirkel uw antwoord)

Ja Weet ik niet Nee

Als u met 'ja' heeft geantwoord, hoe vaak denkt u dan dat deze constructie voorkomt? (1 zeer weinig, 5 zeer vaak)

1 2 3 4 5

Wat is de vertaling van deze zin in uw dialect?

.....
.....

BIJLAGE 2

De vragenlijst die is afgenomen bij de deelnemers uit Noorwegen

Fødselsdato:

Fødested:

Nåværende bosted:

1. Jan skadet benet

Forekommer disse konstruksjonene i norsk? (sett en ring rundt svaret ditt)

Ja Vet ikke Nei

Hvis du har svart «ja», hvor ofte tror du denne setningen forekommer? (1 veldig sjelden, 5 veldig ofte)

1 2 3 4 5

Hva er oversettelsen av denne setningen på norsk?

.....
.....

2. Jan har vasket hendene

Forekommer disse konstruksjonene i norsk? (sett en ring rundt svaret ditt)

Ja Vet ikke Nei

Hvis du har svart «ja», hvor ofte tror du denne setningen forekommer? (1 veldig sjelden, 5 veldig ofte)

1 2 3 4 5

Hva er oversettelsen av denne setningen på norsk?

.....
.....

3. Maria skadet benet med vilje

Forekommer disse konstruksjonene i norsk? (sett en ring rundt svaret ditt)

Ja Vet ikke Nei

Hvis du har svart «ja», hvor ofte tror du denne setningen forekommer? (1 veldig sjelden, 5 veldig ofte)

1 2 3 4 5

Hva er oversettelsen av denne setningen på norsk?

.....
.....

4. Piet støtte benet mot bordet

Forekommer disse konstruksjonene i norsk? (sett en ring rundt svaret ditt)

Ja Vet ikke Nei

Hvis du har svart «ja», hvor ofte tror du denne setningen forekommer? (1 veldig sjelden, 5 veldig ofte)

1 2 3 4 5

Hva er oversettelsen av denne setningen på norsk?

.....
.....

5. I ulykken skadet Maria benene verre enn Jan

Forekommer disse konstruksjonene i norsk? (sett en ring rundt svaret ditt)

Ja Vet ikke Nei

Hvis du har svart «ja», hvor ofte tror du denne setningen forekommer? (1 veldig sjelden, 5 veldig ofte)

1 2 3 4 5

Hva er oversettelsen av denne setningen på norsk?

.....
.....

6. Eefje skadet seg verre enn Peter

Forekommer disse konstruksjonene i norsk? (sett en ring rundt svaret ditt)

Ja Vet ikke Nei

Hvis du har svart «ja», hvor ofte tror du denne setningen forekommer? (1 veldig sjelden, 5 veldig ofte)

1 2 3 4 5

Hva er oversettelsen av denne setningen på norsk?

.....
.....

7. Maria var uheldig og skadet benet

Forekommer disse konstruksjonene i norsk? (sett en ring rundt svaret ditt)

Ja Vet ikke Nei

Hvis du har svart «ja», hvor ofte tror du denne setningen forekommer? (1 veldig sjelden, 5 veldig ofte)

1 2 3 4 5

Hva er oversettelsen av denne setningen på norsk?

.....
.....

8. Jan så en slange bak ham

Forekommer disse konstruksjonene i norsk? (sett en ring rundt svaret ditt)

Ja Vet ikke Nei

Hvis du har svart «ja», hvor ofte tror du denne setningen forekommer? (1 veldig sjelden, 5 veldig ofte)

1 2 3 4 5

Hva er oversettelsen av denne setningen på norsk?

.....
.....

9. Jan gjør ham vondt

Forekommer disse konstruksjonene i norsk? (sett en ring rundt svaret ditt)

Ja Vet ikke Nei

Hvis du har svart «ja», hvor ofte tror du denne setningen forekommer? (1 veldig sjelden, 5 veldig ofte)

1 2 3 4 5

Hva er oversettelsen av denne setningen på norsk?

.....
.....

10. Maria slo seg verre enn Piet

Forekommer disse konstruksjonene i norsk? (sett en ring rundt svaret ditt)

Ja Vet ikke Nei

Hvis du har svart «ja», hvor ofte tror du denne setningen forekommer? (1 veldig sjelden, 5 veldig ofte)

1 2 3 4 5

Hva er oversettelsen av denne setningen på norsk?

.....
.....

11. Olav vasker bilen

Forekommer disse konstruksjonene i norsk? (sett en ring rundt svaret ditt)

Ja Vet ikke Nei

Hvis du har svart «ja», hvor ofte tror du denne setningen forekommer? (1 veldig sjelden, 5 veldig ofte)

1 2 3 4 5

Hva er oversettelsen av denne setningen på norsk?

.....
.....

BIJLAGE 3

Gegevens van de deelnemers

Tabel 1

De Gegevens van de Deelnemers uit Anloo²

Deelnemer	Leeftijd in jaren	Geboorteplaats	Huidige woonplaats
Anloo – 1 ³	79	Anloo	Anloo
Anloo – 2	70	Anloo	Annen
Anloo – 3	64	Eext	Anloo
Anloo – 4	71	Zeijen ⁴	Anloo
Anloo – 5	81	Anloo	Anloo
Anloo – 6	78	Anloo	Gieten

Tabel 2

De Gegevens van de Deelnemers uit Noorwegen

Deelnemer	Leeftijd in jaren	Geboorteplaats	Huidige woonplaats
Noors – 1	22	Ålesund	Bergen
Noors – 2	20	Bergen	Bergen
Noors – 3	27	Tromsø	Olso
Noors – 4	52	Oslo	Delft

² Eext, Annen en Gieten liggen allen in dezelfde gemeente als Anloo. Binnen dit onderzoek is aangenomen dat het dialect van de deelnemer hier niet door beïnvloed is.

³ De antwoorden van Deelnemer 1 zijn niet buiten beschouwing gelaten omdat veel vragen niet waren ingevuld.

⁴ Zeijen ligt wel in een andere gemeente, namelijk in Tynaarlo. Dit is de aangrenzende gemeente. Het is niet te zeggen of het dialect van Deelnemer 4 hierdoor beïnvloed is.